

Zondagmorgen 14 februari 2021

Deze dagen staan in het teken van het carnaval. Voor veel mensen is dit feest een jaarlijks terugkomend hoogtepunt. Maar waar komt dit feest vandaan en waarom heet het carnaval?

Ik heb het opgezocht en las dat carnaval van oorsprong een gekerstend heidens volksfeest is. Het valt binnen de christelijke tradities op de zondag, maandag en dinsdag direct voorafgaand aan de vastentijd van 40 dagen. Het is een feest waarop niet gewerkt wordt, de hele gemeenschap op zijn kop staat, de maatschappelijke rollen omgedraaid worden en de knecht gelijk aan zijn meester is.

In de middeleeuwen werd het eerste carnaval gevierd in de Italiaanse steden en vandaar verspreidde het zich uit over Europa. Mogelijk stamt de naam van het feest af van de Latijnse uitdrukking 'carne vale' dat 'vaarwel van het vlees' betekent. Het carnaval vindt namelijk plaats vlak voor het begin van de vastentijd, de veertig dagen voor Pasen waarin christenen geen vlees mochten eten. Een andere verklaring voor de naam is dat carnaval een verbastering is van 'carrus navalis' het Latijns voor scheepskar wat een verwijzing is naar de traditionele optochten.

Door de eeuwen heen hebben verschillende regio's hun eigen tradities gevormd. Zo is er duidelijk verschil tussen het Bourgondisch carnaval in Brabant en het Rijnlands carnaval in Limburg. De Brabanders feesten voornamelijk in zalen en cafés en de Limburgers meestal buiten. In Brabant passen ze ook de naam van hun dorp of stad aan (zo heet Den Bosch Oeteldonk en Tilburg Kruikenstad), terwijl ze dat in Limburg niet doen. Maar in beide provincies is het feest waarbij muziek, uitbundigheid, optochten en verkleedpartijen centraal staan.

Maar waarom vieren ze voornamelijk in het zuiden carnaval? Met de komst van de protestanten in de 16^e eeuw raakte het land verdeeld. Brabant en Limburg bleven katholiek, maar veel steden in het noorden stapten over naar de nieuwe religieuze stroming die niets moest hebben van het carnaval.

Toch is het carnaval in de noordelijke provincies niet helemaal verdwenen. In veel gezinnen, vooral op het platteland, ging men 'Vastenavond'. Op de maandag en de dinsdag voor Aswoensdag namen de mannen vrij en brachten beide dagen kaartend door onder het genot van een flinke borrel en lekker eten. En kon men echt geen vrij krijgen? Dan kaartte men tot 's avonds laat.

Er is een gezegde dat luidt: 'Laat uw leven sober zijn, maar rijk aan feesten'. Dus, voordat de sobere vastentijd aanbreekt, vier thuis een beetje carnaval of ga gezellig 'Vastenavond' met een kaartspelletje, neem iets lekkers bij de koffie of een glaasje, drink je geen borreltje? Limonade in een wijnglas staat ook heel feestelijk!

Ali van Leeuwen,
Wij wensen jullie gezellige dagen

En na al die vrolijkheid horen we op Aswoensdag:

Jan, Eva, Ali

"Gedenke mens dat gij stof zijt"